

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування медичної частини № 123
філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої
служби України» у Вінницькій області

02.08.2023

м. Вінниця, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.08.2023 здійснено відвідування медичної частини № 123 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України».

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

- Олійник Ігор Володимирович, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);
- Гурковська Наталія Володимирівна, представник громадської організації.

Присутній під час проведення НПМ візиту начальник медичної частини Подрезов Ігор Васильович.

Супроводжував групу НПМ начальник Державної установи «Літинська виправна колонія № 123» Кліщук Микола Петрович.

Попереднє відвідування групою НПМ до Державної установи «Літинська виправна колонія № 123» здійснювалась 07.07.2021 році, окремо до медичної частини № 123 філії Державна установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області (далі - ЦОЗ ДКВС) не здійснювалось.

Кількість засуджених в установі – 262 осіб, планова наповненість 363.

В установі відбувають покарання 6 ВІЛ-інфікованих осіб, 5 осіб з інвалідністю, 2 проліковані від гепатиту С. Одна особа на стаціонарі із діагнозом ішемічної хвороби серця.

В штаті медичної частини наявні 11 посад, вільні вакансії відсутні, працюють - завідувач та лікар - терапевт в одній особі, лікар - рентгенолог, лікар - стоматолог, лікар - психіатр, 5 фельдшерів, фармацевт та молодша медична сестра.

До ліцензійного реєстру Міністерства охорони здоров'я України внесені відомості від 31.08.2018 за № 1581 про видачу ліцензії ДУ «ЦОЗ ДКВС України» про провадження господарської діяльності з медичної практики з місцем розташування Вінницька область, смт. Літин, провулок Б. Хмельницького, буд. 9-А, за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, рентгенологія, стоматологія, психіатрія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою; лікувальна справа (невідкладні стани), сестринська справа, лабораторна справа (клініка).

Опитавши сорок засуджених осіб, члени групи НПМ не отримали жодної скарги на дії медичного персоналу чи інформації про прояви жорстокого або такого, що принижує людську гідність поводження чи покарання.

Вивченням службової та медичної документації встановлено, що у 2023 році, та попередній період до засуджених не застосовувались спеціальні засоби та фізична сила збоку працівників установи

За період 2023 року не зафіксовано жодного смертельного випадку серед ув'язнених.

Приміщення медичної частини має свою лабораторію (загальні аналізи крові та сечі), стоматологічний кабінет із відповідними обладнаннями, один ізолятор, оглядова, приміщення для зберігання лікарських засобів. Медикаментозне лікування здійснюється на підставі лікарських призначень.

Разом з тим, під час візиту в установі зафіксовані порушення національного законодавства та недотримання міжнародних стандартів у сфері поводження засудженим.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Під час НПМ візиту не виявлені жорстоке або таке, що принижує людську гідність поводження чи покарання, у тому числі моніторингову групу не було повідомлено про випадки відмови у наданні медичної допомоги. Разом із тим, існують обставини, що можуть становити ризики до приховування зазначених проявів через невиконання вимог національного законодавства.

Моніторинговою групою оглядалися медичні картки амбулаторних хворих. Встановлено, що під час прибуття засудженого за місцем подальшого відбуття покарання, останній поміщається в карантинну дільницю, де проводиться первинний медичний огляд засуджених. В разі виявлення тілесних ушкоджень, медичний працівник фіксує останні в довідці, що вклеєна до медичної карти.

На підставі пункту 3 глави 1 розділу II та пункту 3 глави 2 розділу II Медичне обслуговування засуджених у медичних частинах та фельдшерських пунктах сумісного Наказу Міністерства юстиції України (далі – МінЮст) та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.08.2014 року № 1348/5/572 «Порядок організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі» передбачено, що медичний працівник у разі виявлення у засудженого тілесних ушкоджень складає довідку, до якої додаються фотографії наявних тілесних ушкоджень засудженого. Крім того, згідно із пунктом 12 Наказу ЦОЗ ДКВС від 29.10.2021 року № 318-ОД «Про затвердження карти первинної фіксації зовнішніх ушкоджень та інструкції щодо її заповнення» медичним працівником проводиться фотофіксація тілесних ушкоджень, цифровим фотографічним пристроєм, з обов'язковим прикладанням лінійки для орієнтації щодо розмірів ушкоджень. Фотографії зберігаються у друкованому вигляді в медичній картці амбулаторного хворого форма № 025/о та в електронному вигляді, на спеціально виділеному комп'ютері закладу охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України.

Разом із тим, жодна медична картка не містила додатки до довідки, (відсутні роздруковані кольорові фотознімки). Наявні та збережені фотознімки у комп'ютері медичної частини зроблені з порушеннями наказу ЦОЗ ДКВС України, без вимірної лінійки. Крім того, з однієї фотофіксації не зрозуміло кому належать тілесні ушкодження.

Втрата або відсутність речових доказів – фотознімків в медичній картці, в подальшому може призвести до неякісного проведення судово-медичної експертизи, доведення вини з неналежного та/або жорстокого поводження.

2.Статтею 38 Закону України «Основ законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний пацієнт, який досяг чотирнадцяти років і який звернувся за наданням йому медичної допомоги, має право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій.

Проте, під час вивчення медичної документації засуджених встановлено, що медична допомога надається без їх інформованої добровільної згоди пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення, що не відповідає вимогам наказу МОЗ України від 14.02.2012 за № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування». Також, огляди засуджених із залученням лікаря - психіатра проводять без їх усвідомленої згоди на проведення огляду, що не відповідає вимогам наказу МОЗ України від 15.09.2016 № 0970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення».

Зазначені факти свідчать про порушення права засуджених на вільний вибір лікаря та вибір методів лікування.

3.Відсутність рентгенівського та флюорографічного апаратів у медичній частині унеможливує раннє діагностування у засуджених ускладнень при гострих респіраторних захворювань таких, як пневмонія, хронічні обструктивні захворювання легенів, онкологічне захворювання легенів, а також деяких поширених інфекційних захворювань, зокрема туберкульозу

Під час відвідування встановлено наявність рентген-кабінету, з якого було вивезено несправне. Нове обладнання не закуплено.

Наразі на профілактичний медичний огляд, а також у негайних випадках потреби у рентген знімках та флюорографії, установа має витратити зайвий фінансовий та людський ресурс.

4.Під час моніторингового візиту було виявлено спальне ліжко засудженого «В» без матрацу та постільної білизни.

Після вивчення медичної документації та співбесіди із медичним персоналом встановлено, що засуджений страждає на епілептичне

захворювання. Медична картка містить записи лікаря, але оскільки відсутнє ПІБ або спеціальність лікаря, не можливо достовірно визначити чи психіатр робив огляди. Періодично виписувались з 2021 року карбамазепін, медична карта містить записи про втрату свідомості вночі 2022 року із несвідомим сечовиділенням. Очевидно, що стан здоров'я засудженого погіршується.

Вивченням медичної картки встановлення відсутність записів про нетримання кала за останні півтора місяці, про що повідомили адміністрація та інші засуджені. Наявні діагнози епілептична хвороба, шизоїдний розлад особистості. Останнє лікування в стаціонарі психіатричного відділення від лютого 2023 року, із додатковими діагнозами, у тому числі синдром тазового болю.

Згідно із частиною другою розділу VII Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі передбачені розлади функцій тазових органів, що входить до переліку хвороб, що є підставою для звільнення від подальшого відбуття покарання. До переліку хвороб також входить шизофренія та шизотипічні та маячні розлади.

Відповідно до абзацу другого пункту 15 спільного наказу Міністерства Юстиції та МОЗ України від 10.02.2012 № 239/5/104, прямо встановлює, що застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції під час надання психіатричної допомоги засудженим, які страждають на психічні розлади, здійснюється відповідно до Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених МОЗ України від 24.03.2016 за № 240. Наявність ліцензії з медичної практики психіатрія, наявність лікаря психіатра дозволяє фіксувати пацієнтів у гострих станах.

Окрім, готовності надавати відповідну психіатричну допомогу, необхідно фіксувати дії у формах первинної облікової документації.

У медичній частині може застосовуватись медикаментозне гамування пацієнтів, оскільки в аптеці наявний медичний препарат галоперидол.

5. Ухваленням Конвенції Організації Об'єднаних Націй про права осіб з інвалідністю на медичні служби в установах ДКВС України (далі – Конвенція) покладено чіткі зобов'язання щодо лікування та надання допомоги ув'язненим з особливими потребами. Зокрема, у статті 25 Конвенції йдеться про право на здоров'я осіб з інвалідністю, а саме: держави-учасниці визнають, що особи з інвалідністю мають право на найвищий досяжний рівень здоров'я без дискримінації за ознакою інвалідності та вживають усіх належних заходів для забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я.

Під час візиту встановлено, що на порушення вимог Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» особи з інвалідністю не отримують належних діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів за наявності відомостей, що підтверджують стійке порушення функцій організму,

обумовлених захворюваннями, наслідками травм, що спричиняють обмеження нормальної життєдіяльності.

Засуджений «С» має III групу інвалідності через наявність кукси – ампутована права кінцівка. Поруч із ліжком знаходились милиці, які використовують засуджені на протязі 2-х років та є непридатними до подальшого використання (дерев'яні із тріщиною по довжині, стерті). Засуджений поскаржився, що йому важко себе самостійно обслуговувати, через це залишається голодним, оскільки не завжди може дійти до їдальні. Під час вивчення медичної картки амбулаторного хворого засудженого «С» встановлено наявність поновленої індивідуальної програми, яка рекомендує використання милиць та встановлює потребу у протезних виробках: протез нижньої кінцівки, ортопедичне взуття та спеціальний одяг. Відсутність зазначених виробів, спричиняють обмеження нормальної життєдіяльності.

Медична картка засудженого «В», що згадувався вище, містить ксерокопію особи з інвалідністю III групи, останні відомості за 2019 рік. Вбачається, що отримував державну соціальну допомогу через Жмеринський УСЗН в 2021 році. Разом із тим, відбуваючи покарання, втратив статус особи з інвалідністю. Наявні всі підстави для оформлення чи поновлення статусу інвалідності. Це ще одна підстава для етапування до психіатричної лікарні для виконання функціональних обов'язків лікарів та виконання вимог спільного Наказу від 15.08.2014 № 1348/5/572.

В медичній частині відсутні памперси для дорослих.

Не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю, а саме: відсутні поручні, пандуси, спеціальні палати для утримання таких ув'язнених, технічні засоби реабілітації та медичні спеціалісти для забезпечення відповідних умов з метою реабілітації зазначеної категорії ув'язнених (відсутній лікар реабілітолог та відповідний дозвіл на такий вид медичної практики).

6. Під час спілкування із фельдшером з'ясовано, що фахівець провадить щоденний амбулаторний прийом. Згідно із аналізом спільного порядку від 15.08.2014 № 1348/5/572 амбулаторний прийом здійснюється виключно лікарем. Встановлювати діагноз та призначати лікування має право лише лікар.

Журнал (наприклад фельдшера) ведеться в супереч вимогам наказу МОЗ України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо його заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

Відповідно до пункту 26 Порядку вимог спільного Наказу від 15.08.2014 № 1348/5/572 регламентує у разі смерті засудженого факт біологічної смерті засвідчує лікар закладу охорони здоров'я ДКВС.

7. Відповідно до законодавства ізолятор повинен містити санвузол та душеву кабінку. В інфекційному ізоляторі не дотримано санітарно-гігієнічного

режиму відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 18.08.2010 № 684 «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю за туберкульозом в лікувально-профілактичних закладах, місцях довгострокового перебування людей та проживання хворих на туберкульоз».

III РЕКОМЕНДАЦІЇ

Міністерству юстиції України:

- вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у медичної частини № 123;
- забезпечити належне фінансування ремонтних робіт приміщень медичної частини №123 у відповідності із зауваженнями та закупівлею відповідного обладнання;

Філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області:

- забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацію законних прав та інтересів засуджених на охорону здоров'я та медичну допомогу на території Державної установи «Літинська виправна колонія № 123»;
- за кожним фактом зазначеним у звіті вжити невідкладних заходів з метою організації надання медичної допомоги особам, які тримаються в Державній установі «Літинська виправна колонія № 123», відповідно до вимог національного законодавства і міжнародних стандартів;
- забезпечити обладнання необхідної кількості ізоляторів для інфекційних хворих;
- забезпечити у відповідності до належних стандартів обладнання в палаті ізоляції психічно хворих;
- забезпечити необхідною кількістю спеціальних санітарно-гігієнічних засобів для догляду за особами, які обмежені у самообслуговуванні.

Медичній частини № 123 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області:

- отримання інформованої згоди пацієнтів на обстеження та лікування у встановленій формі у відповідності із зауваженнями;
- виконання індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, у тому числі проведення протезування кінцівок;

- на виконання вимог порядку спільного Наказу від 15.08.2014 № 1348/5/572 вирішити питання щодо етапування до психіатричної лікарні для встановлення інвалідності засудженому тощо;
- забезпечити належне документування усіх результатів медичних обстежень у відповідності до Наказу ЦОЗ ДКВ України щодо належного фіксування, фотографування та збереження знімків;
- належне ведення медичної документації згідно з зазначеними у звіті вимогами;
- надати потребу в необхідній кількості спеціальних санітарно-гігієнічних засобів для догляду засуджених осіб з інвалідністю; необхідній кількості технічних та інших засобів реабілітації, згідно із індивідуальними програмами реабілітації у відповідності до органів виконання та забезпечення;

До звіту додаються фото матеріали.

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Ігор ОЛІЙНИК

Фото 1

Фото 2

Фото 3

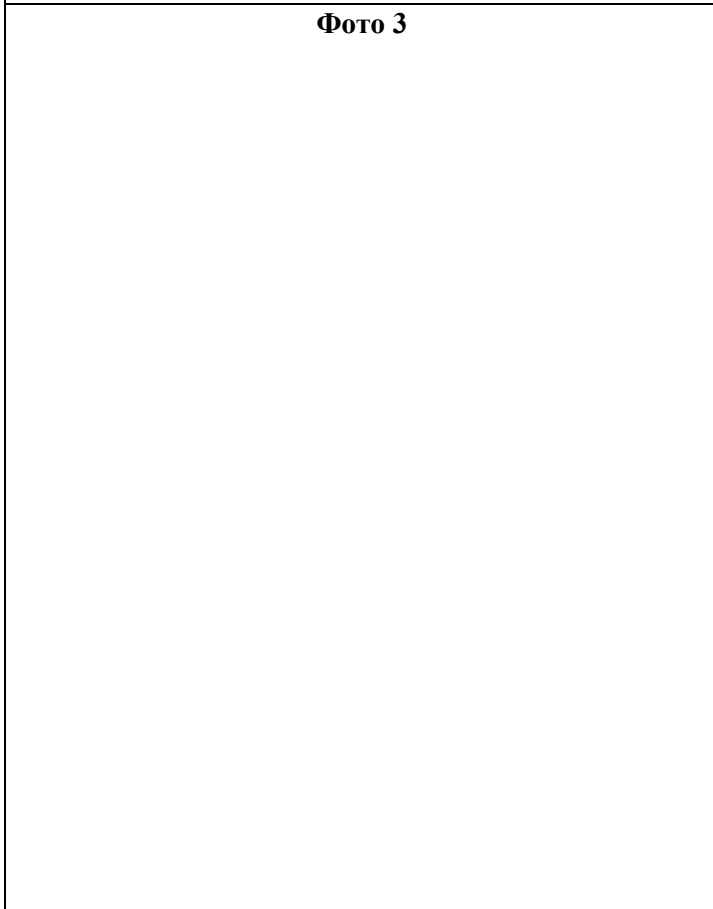
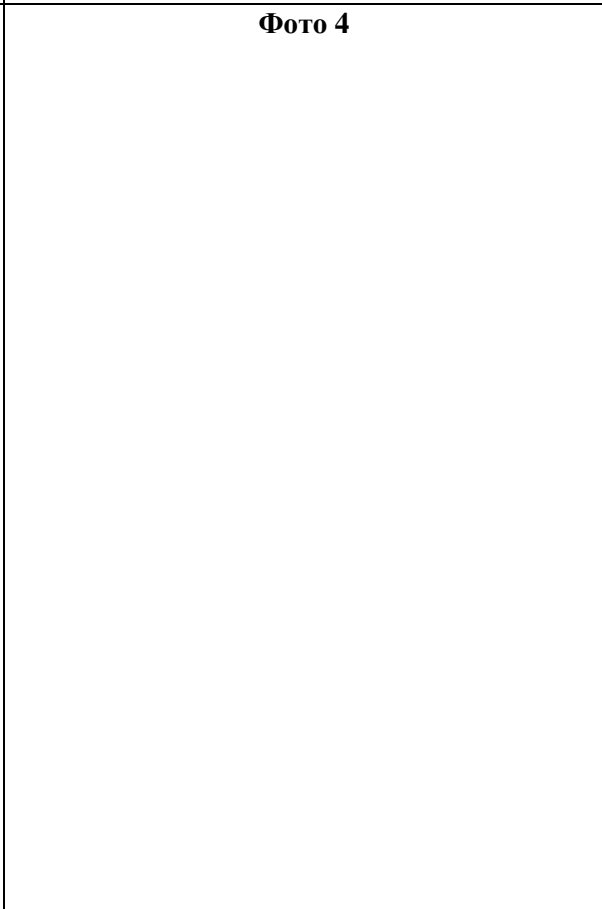

Фото 4

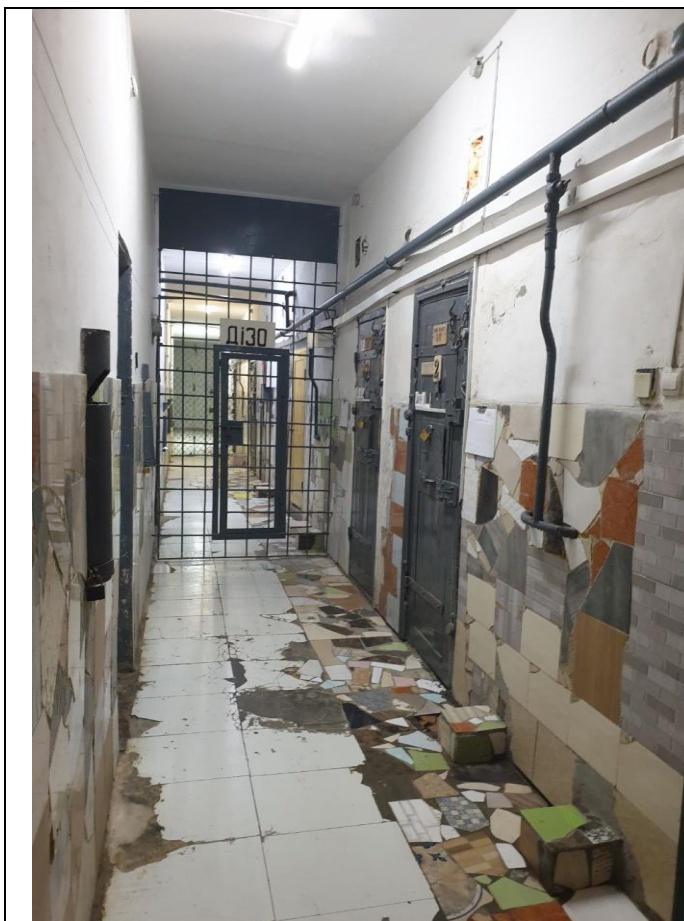

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

